

FRAMLÍFSFRÆÐI

I

Líf eftir dauðann fór ekki að verða mér áhugaefni fyrr en mér hafði skilist, að það er viðfangsefni náttúrufræðinnar. Að afla þekkingar á lífinu eftir dauðann er að bæta við líffræði og heimsfræði. Undirstöðuatriði er þetta: Dauðinn er óhapp sem hlýst af því hvað lífið hér á jörðu og öðrum slíkum stöðum, sem ég hefi nefnt frumlífsjarðir, er ófullkomið. Dauðinn er það sem ekki á að vera. Það er skaðlegur misskilningur að halda að dauðinn sé það sem er óumflýjanlegt og óafmáanlega rótfest í eðli tilverunnar. Líf vort á að vera óslitin þroskabraut. Og fyrsta sporið til að þessu mikla máli verði komið í rétt horf, er að átta sig á því, hvernig lífið sem lifað er eftir að menn hafa orðið fyrir þessu slysi, sem nefnt er dauði, er framhald af því lífi, sem lifað var áður, en ekki eitthvað gersamlega annars eðlis, eins og væri efnislaust líf utan við rúm og tíma („sine tempore et spatio“ Swedenborg).

Um ýmislegt er miðar að því að koma framlífsfræði meir í náttúrufræðihorfið hefi ég þegar ritað talsvert, mest á íslensku, en einnig nokkuð á ensku og þýsku. Undirtektirnar hafa verið daufar, og þó að nokkur áhugi á þessu hafi verið farinn að gera vart við sig á Englandi og víðar, og komið fram í tímaritum, þá hefir það hjaðnað niður aftur, og sljóleikinn og hleypidómarnir mátt sín meir. Og hér á landi mun sá skilningur ekki vera óalgengur, að í ritgerðum mínum þessa efnis, sé helst um hugarburð einn og draumóra nokkurskonar að ræða, þó að hitt sé sannast að segja, að ég byggi á víðtækri undirstöðu náms og rannsókna. Og halda mun ég áfram, meðan ég get, að leitast við að koma þessu máli eitthvað áleiðis. Ég treysti krafti sannleikans, og veit að

þó að fyrirstaðan verði honum ofurefli um stund, mun sá tími koma að hann sigrar allar hindranir, til blessunar fyrir allt mannkyn. Og hér er nú enn nokkur tilraun, til að opna augu manna fyrir því, hversu sannleikurinn, þó að næsta furðulegur sé, er í þessum efnum augljós.

II

Sl. haust kom út í London, hjá Hutchinson bók um samband við framliðna, sem heitir *Opening the Psychic Door*. Höfundurinn, sem er náttúrufræðingur og embættismaður í Suður-Afríku og heitir F. W. FitzSimons, segir þar frá nálega 30 ára reynslu sinni í þessum efnum. Því miður kemur höfundurinn þó ekki nægilega fram sem náttúrufræðingur í þessari bók sinni. Hin viðfræga bók Findlays „*On the Edge of the Etheric*“ hefir bersýnilega haft of mikil áhrif á hann; en sú bók er að vísu mjög mikils virði að því er snertir sannanir fyrir framhaldi lífsins, en að því er til skilnings kemur á lífinu eftir dauðann, er gildi hennar mjög lítið. En þrátt fyrir þau óheppilegu áhrif, sem vanskilningur Findlays á eðli framlífsins hefir haft á FitzSimons, fáum vér þó í bók hans ýmsan fróðleik, sem getur orðið oss stórþýðingarmikil hjálp til skilnings á því efni. Og skal nú nokkuð af slíku sagt.

III

Á bls 224-25 segir höf. frá samtali við „anda“, sem hann nefnir Amos, og kveður vera langt kominn á þroskabraut: „from one of the very advanced spheres of Spirit life“:

Amos segir m. a.: „Vér erum ekki eins og skuggar, óáþreifanlegir og óverulegir; því fer fjarri að svo sé. . . . Það er óheppilegt að nefna oss anda.“ „The term Spirit is an unfortunate one to apply to us.“

„Vegna hvers Amos?“ segir FitzSimons. Amos svarar: „Af því að það fær fólk á yðar jörð til að halda að vér séum ekki þéttir viðkomu og líkamlegir: ‚Because it conveys to the minds of people on your earth that we are not solid and substantial‘. En því fer mjög fjarri að svo sé ekki. Líkaminn

sem sálin býr í á þroskabraut sinni (eftir dauðann) heldur áfram að vera eins og yðar líkami, að því undanteknu, að hann verður aukandi og óaflátanlega fegri og fegri ásýndum. Hann glóir í tindrandi ljósi, og líkamsgeislun þessi verður ennþá dýrðlegri þegar lengra líður.“

IV

Nú vil ég biðja lesendur mína að verja nokkrum augnablikum til að gera sér ljóst, hversu stórmerkilegt það er, að í bók eftir mann, sem þrátt fyrir það að hann sé dýrafræðingur, er gagnaþekinn af trú á þetta „ether“-tal, sem kemst á svo hátt stig í bókum Findlays, skuli vera sagt frá mótmælum framliðsins gegn því að framliðirnir séu kallaðir andar og skorinorðri yfirlýsingu hans þess efnis, að framliðirnir séu menn eins líkamlegir og þeir voru fyrir dauðann, líkamleikinn aðeins fullkomnari (þegar verið er á þroskabraut). Það er ekki auðvelt, ef menn íhuga málið rækilega að komast hjá þeirri sannfæringu, að upplýsingar þessar séu í raun og veru þaðan komnar, sem gefið er í skyn, og réttar. En af því leiðir óhjákvæmilega, að framlífinu er lifað í þessum líkamlega heimi, og þá vitanlega á einhverri jarðstjörnu. Af öðru, sem haft er eftir framliðnum í bók þessari, má einnig marka, að heimkynni þeirra er ekki á neinu andlegu eða „ether“-sviði, heldur á jarðstjörnu. Á bls. 164 segir Annie, framliðin frænka höfundarins: „You know our lives and surroundings are counterparts of those prevailing on earth“: „líf og umhverfi framliðinna er gagnlíkt því, sem gerist á jörðinni“. En í þrem bókum hefi ég í svipuðu sambandi séð notað orðið replica, sem þýðir nokkurn veginn sama sem counterpart. — Annie segir ennfremur: „In the sphere where I am, everything is much more pleasing and beautiful than on earth.“ „Allt er á sviðinu þar sem ég á heima, miklu skemmtilegra og fegra en á jörðinni.“ En að svið þetta er jarðstjarna eða á jarðstjörnu, kemur greinilega í ljós í framhaldinu: „Blóm-in — segir Annie — eru ljómandi fögur og ilmur þeirra hinn ljúfasti; fuglarnir líkjast blikandi gimsteinum og eru fegri en svo, að þeim verði lýst á tungumáli jarðarinnar.“ — Dýra-

fræðingurinn, sem er ennþá ekki farinn að skilja, að lífið eftir dauðann er líkamlegt líf í þessum heimi, engu síður en lífið fyrir dauðann, á bágt með að trúa þessu og segir: „Surely there are no birds where you are?“ (á ég að trúa því að það séu til fuglar þar sem þú átt heima?) „Hvers vegna í ósköpunum ætti það ekki að vera“, segir Annie, „hvað væru skógar vorir og garðar, tjarnir og stöðuvötn, án þessara unaðslegu lifandi gimsteina?“ En svo bætir hún við: „Þó er mér sagt, að á hinum háu sviðum (high spheres) séu engin dýr eins og vér þekkjum þau.“ Er það trúlegt mjög, dýrin hafa haldið áfram uppeftir á þroskabraut, og hætt að vera dýr.

V

Tíður gestur á miðilfundum þeirra FitzSimons, er írskur læknir, dr. Morgan. Segir hann þeim fyrir munn miðilsins, hvað honum hafði orðið að bana, og reyndist það við eftir-grennslan rétt. Eru því líkur til, að einnig sé rétt það sem hann segir af atburðum eftir dauða sinn. Hann hafði verið að koma úr sjúkrahúsi um nótt, og reynir að klifrast yfir girðingu, en fellur þá svo óheppilega, að járngaddur rekst í kviðinn og gengur á hol. Hann er fluttur á sjúkrahús og skurður gerður á honum. Eftir skurðinn vaknar hann eins og af værum svefni og í hvítu, ágætu rúmi. Einhver yrðir á hann, og þegar hann lítur upp, sér hann framan í brosandí andlitið á gömlum námsfélaga og kærnum vin, sem hann vissi að væri dáinn. Fleiri, sem hann vissi að dánir voru, koma að rúminu hans. Til þess að sannfæra sjálfan sig um að hann sé ekki að dreyma, sest hann upp, þreifar á líkama sínum og segir við vin sinn: „Hvað þýðir allt þetta, Micky?“ „Veistu ekki, gamli félagi, að þú ert dáinn?“ segir hinn. „Þú hefur látið hinn líkamlega líkama og nú ertu með oss í lífi andanna“: „You have lost your physical body; now you are with us in spirit life.“

„En ég vildi ekki trúa þessu, gat það ekki“ — segir læknirinn — „þetta var of líkamlegt og líkt því sem áður hafði verið: it was too real; ég fann ekki að ég væri neitt

breyttur, að því undanteknu, að ég var gagntekinn af kæti, líkaminn léttur og hugurinn fjörugri en áður. Ég var vissulega laus við sársauka, en ég þakkaði það því, að ég hefði sofið lengi og væri kominn á bataveg.“ Frændur, vinir og fólk, sem hann hafði stundað í veikindum, kemur og býður hann velkominn, en samt sækir við og við á hann sú hugsun, að þetta sé aðeins draumur og hann eigi eftir að vakna aftur í sárkvöldum líkama sínum. Og svo sem svarar sex vikum, segir hann hafi liðið áður hann var orðinn alveg viss um að hann hefði dáið.

Orðin um að lækurinn hafi látið sinn líkamlega líkama og lifi nú andalífi, hygg ég séu sögð fyrir áhrif frá fundarmönnum. En að öðru leyti hygg ég að lýsing þessi sé rétt, og kemur hún vel heim við fjölda margar aðrar slíkar lýsingar. Mikill munur væri það fyrir þá, sem missa sína, að vita að sannleikurinn er á þessa leið. Mér kemur í hug maður, sem fannst dauður í bjarghring í hafinu fyrir norðan Ísland. Hann var af skipi sem farist hafði og bjarghringurinn hafði einungis orðið til að lengja örvæntingarbaráttu hans við dauðann. Við vitum, að þegar þessum ógurlega sjóhrakningi lauk, hefir hann fengið betri viðtökur en nokkursstaðar hefði getað orðið hér á jörðu, eða réttara sagt, vér teljum yfirgnæfandi líkur til að svo hafi orðið. Hann vaknar í góðu rúmi, líkt og lækurinn, sem áður var sagt frá, og hann veit í fyrstu ekki að hann er hinumegin við dauðann. En engum er láandi, þó að þeir geti ekki látið sér nægja að slíkt sé talið líklegt eða jafnvel víst, heldur vilji sjálfir fá samband við hinn framliðna, eða a. m. k. við einhvern þarna „hinumegin“, sem sjálfur hefir séð hann. Og þesskonar samband þarf að verða algengt og getur orðið það. Samband við framliðna, sem einnig er samband við íbúa stjarnanna, vísindalegt samband, verður eitt af því, sem mun gera framtíðina mjög frábrugðna því sem nútíðin er.

VI

Skrítnar hugmyndir um lífið eftir dauðann koma fram í spurningu eins og þessari (s. 149): „Læknir, fólk deyr í stór-

hópum á degi hverjum, og svo hefir verið frá því mannkyn var til, hvernig má það verða að hin ýmsu andasvið (spirit planes) offyllist ekki?“ Það væri þýðingarlaust að greina frá svarinu, það er út í hött og sjálfsagt eitthvað til muna af-lagað. En mikil vanþekking er það á framrás lífsins í alheimi og hringrás, ef svo mætti að orði kveða, að láta sér koma til hugar að þröngt geti orðið um það. Þvermál hins þekkta heims er nú um 500 milljónir ljósára og á því svæði er talið að muni vera um 2 milljónir af sólnasveipum, en í hverjum slíkum sveip, þúsundir og jafnvel hundruð þúsunda milljóna af sólum. En verði umbótum þeim í stjörnuskoðun komið fram, sem próf. Ritchey ráðgerir, og ekki mundu kosta meira en fer til að smíða eitt herskip, þá mundu bætast við hin þekkta heim, hundruð milljónir sólnasveipa, og væri þó alveg óhætt að segja, að þrátt fyrir það, væri stjörnufræðingum jarðarinnar ennþá ekki kunnugt um nema nágrennið. Svo að jafnvel þó að Sir James Jeans hefði rétt fyrir sér í því, að einungis örfáar byggilegar jarðstjörnur væri í hverjum sólnasveip eða vetrarbraut, þá væru jarðirnar, sem gætu verið heimkynni lífsins samt óteljandi. En satt er það, að þeir sem vildu reyna til að skilja — það sem enginn vafi getur á leikið — að eigi einungis lífið fyrir dauðann á heima á jarðstjörnu, heldur einnig lífið eftir dauðann, geta ekki fundið mikinn stuðning í þessu efni í ritum jafnvel hinna frægustu stjörnufræðinga og heimspekinga nútímans. Hefi ég minnst á Jeans, sem nú ritar þær bækur um stjörnufræði, sem mest eru lesnar; en af heimspekingum mætti nefna hinn víðfræga Bertrand Russell. Hann segir svo, s. 126-7 í bók sinni (frá 1931), *The Scientific Outlook*, hin vísindalega útsýn (yfir tilveruna): „Það er engan veginn ómögulegt, að á þessu augnabliki sé hvergi í alheimi til neitt líf nema á jörðinni; en jafnvel þó að við tökum mjög ríflega til og gerum ráð fyrir, að dreifðar um geiminn séu svo sem 100 000 aðrar jarðstjörnur, sem lifandi verur eru til á, þá verður samt að játa, að ekki kveður mikið að hinu lifandi efni, ef á að skoða það sem tilgang sköpunarverksins.“

Hinn nafnkunni eðlisfræðingur og spekingur, Sir Oliver

Lodge, minnst í samtali sem birt er í Light 10. nóv. á, að þekkingin á andasviðunum — spirit regions — sé ófullkomin, og hann lætur sér jafnvel detta í hug, að þau séu alls ekki í geimnum: „I don't know whether they are in space at all.“ En hann kveðst vona, að hann geti þó, eftir dauðann, komið á fjarlægjar stjörnur í rannsóknaskyni. Svo dauf er þessi von samt, að Sir Oliver kveðst ekki ætla, að hann muni eftir dauðann lifa við betri ástæður til að stunda náttúruvísindi en nú. Sannfæringin um að við dauðann yfirgefi maðurinn efnisheiminn, hefir bannað þessum mikla vitmanni allan verulegan skilning á því hvernig lífinu eftir dauðann er í raun réttari háttáð.

VII

Jafnvel þeir, sem miðtilraunir stunda, virðast sjaldnast hafa eins mikinn hug og æskilegt væri, á því að fræðast um það hvernig lífinu eftir dauðann sé lifað, og mér þótti því mjög vænt um að sjá FitzSimons hafa þessi orð eftir hinum framliðna dr. Morgan: „Þegar þið eruð orðin sannfærð um að þið lifið eftir dauðann, þá ríður mest á því, að öðlast alla þá vitneskju sem ykkur er unnt, um lífið hérna fyrir handan. — Vinir mínir á jörðinni voru vanir að segja að það væri alveg nóg að fara að hugsa um það efni þegar yfirum væri komið. En slíkt er vissulega fásinna.“ — (S. 158.)

Það má sjá, jafnvel af þessari bók hins merka dýrafræðings sem ég hefi verið að vitna í, að menn gera sér alltof lítið far um að kryfja til mergjar og skilja þær upplýsingar, sem framliðnum hefir þó, þrátt fyrir allar hindranir, tekist að láta í té um lífið eftir dauðann. Menn halda áfram að tala um heimkynni framliðinna sem andaheim, þó að hinir svo nefndu andar mótmæli því harðlega að þeim sé gefið það nafn. Fróðlegt dæmi þessu til sönnunar finn ég í bókinni Bear Witness, eftir a Kings Counsel, sem virðist hafa komið út 1925; (s. 73-4), segir þar framliðinn berum orðum að hann fari frá einni jarðstjörnu til annarrar, og að framliðnir éti, drekki og sofi. Hinn framliðni segir jafnvel: „Munið eftir því, að vor sál (sem framliðnir erum) á heima í hold-

legum líkama (body of flesh) eins og ykkar“ (sem ennþá lifið á jörðinni). Jafnvel þessi svo afareftirtektarverðu orð virðast engin áhrif hafa haft, og þegar höfundurinn síðan vitnar í þessi orð hins framliðna, þá tekur hann ekki upp orðið planet (jarðstjarna), er hinn framliðni hafði þó notað, eftir hans eigin sögn, heldur hefir orðið plane, svið, anda-svið. En merkileg sönnun kemur fram í slíkum dæmum, fyrir því, að upplýsingarnar eru frá stjörnuþúum, en ekki frá einhverju undirvitundarlagi þeirra, er ekki átta sig á því, sem stjörnuþúar eru að fræða þá um.

VIII

Í skáldsögu eftir Phillips Oppenheim, sem heitir „Getur þú fyrirgefið?“ og birtist í Morgunbl. fyrir ekki alls löngu, er ung og mjög gáfuð stúlka að tala við vísindamann, sem söguhöfundurinn lætur vera mjög framúrskarandi og nefnir Paule (Pol). — Stúlkan segir: „Ég hélt að þér væruð einn af þeim...er halda því fram að við séum aðeins á dyrabrepinu til vísindanna, og að nokkrar af stjörnunum séu byggðar miklu gáfaðri verum en við erum...“. „Það er ekki nokkur vafi um það mál“ — segir vísindamaðurinn. — „Hvað það snertir, að stjörnur séu byggðar, þá er helmingur allra vísindamanna sannfærður um það atriði.“ „Því þá ekki hafa samband við þá“ (þannig) — segir stúlkan. — „Það gætum við auðveldlega“, segir vísindamaðurinn.

Þetta skáldsögusamtal er eitt af hinum mörgu og eftirtektarverðu táknum tímanna. En því miður er þó áhugi vísindamannanna á lífinu á stjörnunum ekki mikill ennþá, eins og kemur fram í orðum þeim eftir Bertrand Russel sem ég tilgreindi áðan, og einnig greinilega sýndi sig á aldarafmælishátíð vísindaframfarafélagsins breska (British Association for the Advancement of Science). Þar urðu miklar og merkilegar umræður um eðli heimsins, og tóku þátt í þeim ýmsir hinir helstu vísindamenn. En aðeins einn þeirra hélt því fram, að á öðrum stjörnum mundu búa lifandi verur, og talaði um samband við þær. En enginn viðstaddur áleit þess vert að taka neitt undir það mál. Maður þessi, sem við alls

engar undirtektir talaði um lífið á stjörnunum, var dr. Barnes biskup í Birmingham. Og af úrklippu úr blaðinu „Daily Telegraph“ frá október síðastliðnum, sem Íslandsfræðingurinn Stefán Stefánsson hefir gefið mér, sé ég að hinn lærði biskup hefir þó ekki látið mál þetta niður falla. Er þarna í blaðinu sagt frá erindi sem biskupinn hafði kvöldið áður flutt í háskólanum í Hull. Fyrirsagnir blaðsins eru þannig: — Higher beings on other planets. — May get in touch by wireless. — Bold theories of dr. Barnes: Æðri verur á öðrum jarðstjörnum. — Gæti verið að mætti fá samband við þær með þráðlausum skeytum. — Djarfar tilgátur dr. Barnes.

Aðalsetningin, sem höfð er eftir dr. Barnes, er á þessa leið: „Ef skynsemi gæddar verur og á framfarabraut, eru til annars staðar í alheimi, þá er engin ástæða til að ætla að ekki fáist samband við þær hér á jörðu.“ Sé þetta rétt haft eftir, þá hefir dr. Barnes þarna í Hull, þó að skoðanir þær sem hann lét þar í ljós, séu djarfar kallaðar, ekki verið nærri því eins djarfur, og í afmælisræðu þeirri, sem ég gat um áðan (sjá s. 370), því að þar hélt hann því fram, og að vísu með réttu, að skeyti frá verum á stjörnunum væru alltaf að koma hingað til jarðarinnar, en menn skildu það aðeins ekki. En jafnvel ekki í því erindi bólaði þó neitt á þeirri skoðun hjá biskupnum, að stjörnubúarnir, sem eru að leita sambands við jarðarbúa, séu framliðnir af þessari jörð. Og sama er að segja um annan mjög merkan Englending, Sir Francis Younghusband, herforingja og landfræðing, er hefir ritað tvær mjög eftirtektarverðar bækur um lífið á stjörnunum, *Life in the Stars*, 1927, og *The living Universe* (Hinn lifandi alheimur, eða líf í alheimi), 1933. Ég hefi ekki í bókum þessum, sem annars hafa svo margt merkilegt að geyma, orðið var við neinn grun um það, að guðir, vættir, framliðnir, og aðrar verur trúarbragða og dulfræði, eru í raun réttir hinir misskildu íbúar annarra stjarna. Ekki einhver annar heimur, heldur þessi, er lífheimur, heimkynni lífsins, sviðið þar sem lífið á að ná fullkomnun. Skilningur á þessu er svo áriðandi, að með honum mun hefjast nýtt

tímabil í sögu jarðarinnar og lífsins á jörðinni. Alheimslíffræðin verður að nokkru leyti framlífsfræði, og þá fyrst þegar vísindin hafa verið færð þannig út, munu þau geta orðið til þess að mannkynið nær þeim tókum á öflum tilverunnar sem nauðsynlegt er. Þá fyrst mun mannkynið í raun og sannleika verða ráðandi hér á jörðinni, komast örugglega á framfaraleið, og vinna það úrslita afreksverk sem það er, að sigra dauðann, þannig að í staðinn fyrir hrörnun, kvöl og svívirðing, komi burtflutningur til fullkomnara lífs, þegar menn hafa náð þeim krafti, því viti og þeim góðleik sem þarf til að geta tekið þátt í því.

Jan. '34.